

KOMMENTARER: TRYGVE SÖDERLING

Instabila ledare

Under kampanjen 2016 berömde en amerikansk politiker sina anhängares lojalitet: *"I could stand in the middle of 5th Avenue and shoot somebody and wouldn't lose any voters, OK? It's, like, incredible!"*¹ Ett år senare tillträdde han ämbetet som Förenta Staternas president.

Under sina hittills tre år vid makten har Donald Trump hunnit testa sin tes – oförändrat väljarstöd, vilka intramp han än gör – ett otal gånger. Och hittills har han verkat få rätt: varken kalamiteter, lögn eller direkta brott tycks ha avskräckt hans kärntrupper eller hans parti. Ofta tvärtom.

Är läget ett annat efter Trumps senaste och grövsta brott? Trängd av en uppseglande riksriktprocess gjorde han, som vanligt, ett dramatiskt utspel på en annan arena. Att ta hem trupperna från Syrien blir populärt, avleder uppmärksamheten och uppdaterar de trogna väljarnas beundran. Det var planen.

Det är oklart om Trump brydde sig om konsekvenserna i flera led än detta enda – om världen utanför alls ingick i hans kalkyl. I alla fall lade sig Förenta Staterna 5 oktober 2019 platt för Turkiets Recep Tayyip Erdoğan och dennes väldiga annekterings- och folkfördrivningsprojekt i Syrien. Katastrofen Trump har

därmed gått in i en alldeles ny magnitud.

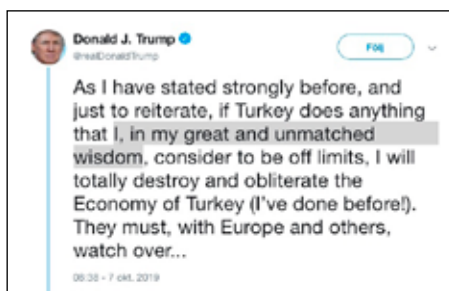
Klumpiga handelskrig och maffiahot mot andra länders ledare är, trots allt, bagateller jämfört med att ge klartecken åt etnisk rensning.

Fram till 5 oktober var de syriska kurderna USA:s "stövlar på marken", framgångsrika allierade i kampen mot terrorsekten Daesh (IS). Efter att Trump nu släppt loss Erdoğan på kurderna följde det ena inkoherenta Trump-tweetet efter det andra, där han försökte frånsäga sig allt ansvar och hotade att krossa Turkiets ekonomi om de går "för långt". Man får lust att citera den amerikanska vapenlobbyns favoritslogan: det är inte vapen som dödar, det är människor, och Erdoğan är pistolen som Trump har avfyrat. Men åtminstone i rättsstater kan mördare få ett straff – något Trump kanske bortsåg från när han resonerade kring sitt väljarstöd?

Hans räddning är kanske att liken ännu inte staplar sig helt konkret på Femte Avenyn.

Redan när det här skrivs – några veckor efter de amerikanska truppers plötsliga, oordnade återtag – växer döds-siffrorna, med hundratusentals människor på flykt och kurdernas autonoma region Rojava slagen i spillror.

Istället kan vi nu räkna in al-Assad, Daesh och Erdoğan

Subtil självviroli? USA:s presidents vishet saknar enligt honom själv sin like.

¹ 23.1.2016, på ett valmöte i Iowa.
<https://youtu.be/rMmiLWDpCno>

som vinnare. Det är förbluffande hur snabbt och smutsigt spelplanen har förändrats sedan Trump drog bort sin bricka. Framför allt Moskva framstår igen som den skickligaste spelaren i Mellanöstern.

Retoriken kring Erdoğan's "Operation Fredsvår"(!) är ett kapitel för sig. Men frågade sig Trump aldrig varför Erdoğan's så kallade "säkerhetszon" inte i stället kunde upprättas 32 kilometer in på den turkiska sidan av gränsen?

Resultatet av Turkiets och USA:s förhandlingar 17.10 kallades för en "vapenvila" som enligt Trump "räddar miljontals liv". Plötsligt var hans hot om ekonomiska sanktioner mot Turkiet igen bortblåsta. Resten av världen, inklusive Europarådets president Donald Tusk, såg nyktrare på de två NATO-ländernas budskap: kurderna ställs inför att kapitulera eller dö. Ännu en trumpatorisk seger för Erdoğan.

En liten överraskning för både Trump och Erdoğan var kanske ändå "världssamfundets" mycket tydliga – om också helt maktlösa – protester. Hade inte Erdoğan-kontrollerade islamister redan för två år sen genomfört en brutal invasion i kurdområdet kring Idlib i nordvästra Syrien, utan att det väckte några reaktioner i omvärlden? Tvärtom: efteråt steg både Sveriges och Finlands vapenexport till Turkiet till nya nivåer.

Finland har visserligen också utbildat 4500 kurdiska peshmerga-soldater (*Helsingin Sanomat* 11.10), som nu ironiskt nog attackeras av Turkiet med bland annat finländska vapen. Att ta hem en handfull barn till IS-krigare från flyktingläger i Syrien var däremot övermäktigt för vårt land. Borde de ha bokats via Thomas Cook?

Hitler (Bruno Ganz) kommenterar Trump. Youtubeklipp från 2016 med fejkade undertexter.

Går Trump oskadd genom också denna superskandal? Underhuset i kongressen, annars bittert nergrävt i partiskyttegravarna, enades för en gångs skull dramatiskt om att fördöma Trumps oordnade reträtt från Syrien.

On October 16, the United States House of Representatives, in a rare bipartisan vote of 354 to 60, "condemned" President Trump's withdrawal of U.S. troops from Syria, for, in the view of both parties, "abandoning U.S. allies, undermining the struggle against ISIS, and spurring a humanitarian catastrophe". (en.wikipedia)²

Att lyckas förena forna fiender i både USA och Mellanöstern i ett verbalt fördömande av USA:s politik – också det en bedrift.

TTrump är inte ensam om att sitta på en vacklande tron. Erdoğan förlorade nyligen viktiga lokalval i Istanbul och Ankara, liksom Ungerns Viktor Orbán gjorde i Budapest. Det är, mitt i allt elände, en aning uppmuntrande eftersom det här skedde trots bägges så gott som totala kontroll över landets media – och, i Turkiets fall, de senaste årens massiva utrensningar och fängslande av oppositionella.

Det turkiska angreppet mot Rojava ska säkert ses som ett i första hand inrikespolitiskt utspel. Genom att piska upp en chauvinistisk krigsyras räknar Erdoğan med att ytterligare kunna dra åt snaran kring återstående inhemsk opposition.

Benjamin Netanyahu hotas allt allvarligare av åtal för korruption. Boris Johnson sågar på med Brexit. Det är trots allt inte helt lätt att vara populistledare, inte ens i dessa dagar. Åtminstone inte lika lätt som det alldeles nyligen verkade.

I en av de otaliga parodiversionerna³ av ett centralt videoklipp ur filmen *Der Untergang* (2004) får Hitler ett raseriutbrott när han hör att Donald Trump nominerats till republikansk presidentkandidat. "Han är för instabil. Och jag vet någonting om att vara instabil". Jämför med Trumps kloka råd (i ett brev till Erdoğan före invasionen): "Don't be a tough guy. Don't be a fool!"

Trump, om någon, borde veta.

20.10.2019

² <https://tinyurl.com/y2l9ogch>

³ <https://youtu.be/WEKUIOURVRw>